

WYMAGANIA EDUKACYJNE

NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN

Z HISTORII W KLASIE IV

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posiada podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do kontynuowania nauki oraz przyswajania nowych treści w klasie wyższej.

Wymagania edukacyjne na ocenę:				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dopuszczającej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dostatecznej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dobrej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny bardzo dobrej, a ponadto:
Elementy historii rodzinnej i regionalnej				
• poprawnie posługuje się terminami: <i>rodzina, krewny, pamiątka rodzinna</i> • podaje przykłady pamiątek rodzinnych • zna nazewnictwo stosowane do określenia relacji między najbliższymi członkami rodziny	• poprawnie posługuje się terminami: <i>ród, drzewo genealogiczne, region</i> • podaje przykłady pamiątek w swojej rodzinie • potrafi określić związki pokrewieństwa między poszczególnymi członkami rodziny • wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę • zna ważne zabytki i wydarzenia związane z historią własnej miejscowości	• poprawnie posługuje się terminami: <i>genealogia, tradycja</i> • potrafi opowiedzieć o własnych pamiątkach rodzinnych • potrafi opowiedzieć o wydarzeniu z historii swojej rodziny • zna ważne postacie i legendy związane z historią własnej miejscowości • podaje przykłady regionalnych tradycji	• rozumie znaczenie pamiątek rodzinnych jako źródeł historycznych • potrafi wyjaśnić, w jaki sposób można poznać historię swojej rodziny • rozumie korzyści wynikające z poznania swojej historii i historii swojej rodziny	• poprawnie posługuje się terminem: <i>mała ojczyzna</i> • potrafi wyrazić opinię na temat gromadzenia pamiątek rodzinnych i kultywowania tradycji rodzinnych • potrafi sporządzić drzewo genealogiczne swojej rodziny • wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu • tworzy przewodnik po własnej miejscowości i regionie

Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego				
• poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm, państwo, symbole narodowe</i> • wskazuje na mapie: współczesne państwo polskie i jego granice, stolicę państwa • zna poprawną nazwę państwa polskiego • przedstawia polskie symbole narodowe	• poprawnie posługuje się terminem: <i>naród</i> • wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze • podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych • przedstawia najważniejsze święta państwowe	• wskazuje na mapie: główne krainy historyczno-geograficzne Polski, największe miasta Polski • przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych	• podaje przykłady dziedzictwa narodowego Polaków • potrafi powiązać najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami	• omawia genezę polskich symboli narodowych
Refleksja nad historią jako nauką				
• poprawnie posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń, data, tysiąclecie, wiek, oś czasu, mapa, plan</i> • rozróżnia przeszłość od współczesności • rozróżnia fikcję (np. baśń) od rzeczywistości historycznej • potrafi scharakteryzować, czym zajmują się historycy • umieszcza daty na osi czasu • określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie • poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e. i n.e. • oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery • dostrzega różnice między mapą a planem	• poprawnie posługuje się terminami: <i>źródła historyczne, źródła niematerialne, źródła materialne, źródła pisane, źródła niepisane, chronologia, okres p.n.e. i n.e., legenda, symbol, róża wiatrów</i> • potrafi podać przykłady postaci legendarnych oraz historycznych • wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki • dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych • zamienia cyfry arabskie na rzymskie i cyfry rzymskie na arabskie • oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er • objaśnia symbole legendy mapy • odczytuje z mapy podstawowe informacje	• poprawnie posługuje się terminami chronologicznymi: <i>era, epoka historyczna, starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność</i> • wskazuje różne przykłady źródeł niematerialnych • wskazuje różne przykłady źródeł materialnych pisanych i niepisanych • podaje cezury czasowe epok historycznych • przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia, przełom wieków</i> • określa początek i koniec wieku • przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych	• wymienia przyczyny i skutki wydarzeń • wskazuje pozapodręcznikowe przykłady różnych kategorii źródeł historycznych • wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery • podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu • przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniem: półwiecze • określa początek i koniec półwiecza • określa, w której połowie wieku miało miejsce dane wydarzenie	• ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych • charakteryzuje główne epoki historyczne • interpretuje i wyciąga wnioski z mapy

Postacie i wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla kształtowania polskiej tożsamości kulturowej

- poprawnie posługuje się terminami: *plemię, dynastia, Piastowie, cesarz, koronacja, wojowie, żak, uniwersytet, Jagiellonowie, astronomia, szlachta, potop szwedzki, rozbiory, zabory, zaborcy, powstanie, tajne nauczanie, laureat, I wojna światowa, okupacja, „żołnierze niezlomni”, papież*

- identyfikuje postacie: Mieszka I, Bolesława Chrobrego, Kazimierza Wielkiego, Jadwigi Andegawęskiej, Władysława Jagiełły, Zawiszy Czarnego, Mikołaja Kopernika, Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, Stefana Batorego, Jana III Sobieskiego, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Tadeusza Kościuszki, Marii Skłodowskiej-Curie, Józefa Piłsudskiego, Karola Wojtyły (Jana Pawła II), Lecha Wałęsy

- zna i zaznacza na osi czasu datę: odzyskanie niepodległości przez Polskę (11 listopada 1918 r.)

- wskazuje na mapie: państwo polskie w czasach rządów Piastów i Jagiellonów

- wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „*Wielki*”

- wymienia państwa, które dokonały rozbiorów

- poprawnie posługuje się terminami: *Słowianie, gród, drużyna, misja, relikwie, unia, kanclerz, hetman, husaria, konstytucja, kosynierzy, emigracja, branka, dyktator, Nagroda Nobla, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa, Wolne Miasto Gdańsk, Armia Krajowa, Szare Szeregi, Polska Rzeczpospolita Ludowa, teologia, pielgrzymka, stan wojenny, strajk, związek zawodowy, demokracja*

- zna i zaznacza na osi czasu daty: chrztu Polski (966 r.), zjazdu gnieźnieńskiego (1000 r.), koronacji Bolesława Chrobrego (1025 r.), założenia Akademii Krakowskiej (1364 r.), śmierci Kazimierza Wielkiego (1370 r.), unii polsko-litewskiej w Krewie (1385 r.), bitwy pod Grunwaldem (1410 r.), potopu szwedzkiego (lata 1655–1660), odsieczy wiedeńskiej (1683 r.), pierwszego rozbioru Polski (1772 r.), uchwalenia Konstytucji 3 maja (3 maja 1791 r.), drugiego rozbioru Polski (1793 r.), powstania kościuszkowskiego (1794 r.), trzeciego rozbioru Polski (1795 r.), utworzenia Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.), powstania Pieśni Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.), powstania styczniowego (lata 1863–1864), I wojny światowej (lata 1914–1918), Bitwy Warszawskiej (1920 r.), wybuchu II wojny światowej (1 września 1939 r.),

- poprawnie posługuje się terminami: *poganin, biskupstwo, arcybiskupstwo, złoty wiek, wojna podjazdowa, odsiecz, działalność konspiracyjna, komunizm*

- identyfikuje postacie: Ottona III, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego, Stefana Wyszyńskiego, Anny Walentynowicz, Wojciecha Jaruzelskiego, księdza Jerzego Popiełuszki

- zna i zaznacza na osi czasu datę: powstanie NSZZ „Solidarność” (1980 r.)

- przedstawia przyczyny i skutki: chrztu Polski, zjazdu gnieźnieńskiego, utworzenia Akademii Krakowskiej, zawiązania unii polsko-litewskiej, wielkiej wojny z zakonem krzyżackim, wojen ze Szwecją w XVII w., odsieczy wiedeńskiej, powstania kościuszkowskiego, trzeciego rozbioru Polski, powstania styczniowego

- wymienia dokonania Bolesława Chrobrego

- wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego

- wymienia postanowienia unii w Krewie

- opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem

- poprawnie posługuje się terminami: *uczta u Wierzyńka, wielki wezyr, wojna partyzancka, orlęta lwowskie, Związek Sowiecki, Okrągły Stół*

- identyfikuje postacie: Ulricha von Jungingena, Mikołaja Wierzyńka

- zna i zaznacza na osi czasu daty: misja biskupa Wojciecha (997 r.), podboje Bolesława Chrobrego (lata 1002–1018), zjazdu monarchów w Krakowie i uczty u Wierzyńka (1364 r.), obrad Okrągłego Stołu (1989 r.)

- wskazuje na mapie: terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego

- opisuje zjazd monarchów w Krakowie

- opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów

- przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika

- wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego

- przedstawia przebieg potopu szwedzkiego, odsieczy wiedeńskiej, powstania kościuszkowskiego, powstania styczniowego

- charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego

- wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego

- wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego

- ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego

- ocenia panowanie i dokonania Kazimierza Wielkiego

- porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego

- wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół

- charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego

- wymienia skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w XVII w.

- wyjaśnia przyczyny kryzysu I Rzeczypospolitej

- wskazuje na mapie: ziemie odebrane Rzeczypospolitej w I, II i III rozbiorze

- przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech

- wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło

• przedstawia główne cele powstań narodowych: kościuszkowskiego i styczniowego • zna słowa hymnu Polski • wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym • opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją • opisuje politykę komunistów wobec ludności polskiej	wybuchu powstania warszawskiego (1 sierpnia 1944 r.), zakończenia II wojny światowej (1945 r.), wyboru Karola Wojtyły na papieża (1978 r.), wprowadzenia stanu wojennego w Polsce (13 grudnia 1981 r.) • identyfikuje postacie: biskupa Wojciecha, Jana Zamoyskiego, gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, Romualda Traugutta, Eugeniusza Kwiatkowskiego, Zośki, Alka, Rudego, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny • wskazuje na mapie: najważniejsze polskie grody i miasta, obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego, terytorium państwa zakonu krzyżackiego, państwa, które dokonały rozbiorów Polski, Francję, Włochy, państwa które we IX 1939 r. zaatakowały Polskę • wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” • opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów • wyjaśnia powiedzenia: <i>Został Polskę drewnianą, a zostawił murowaną, Polegać jak na Zawiszy, Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> • opisuje wygląd oraz uzbrojenie husarza i kosyniera • wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja	• przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika • charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa • przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 maja • opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady • wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną w czasie zaborów • przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej • wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego • opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego • rozumie znaczenie powstania Gdyni i COP dla odrodzonej Polski • przedstawia różne formy oporu Polaków wobec okupantów, a także opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem • wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie • wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej	• wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć Legiony Polskie u boku Napoleona • wie, o jakich postaciach i wydarzeniach mówią słowa Mazurka Dąbrowskiego • wie, kiedy Mazurek Dąbrowskiego został polskim hymnem narodowym • opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego w czasie powstania styczniowego • wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla • wymienia obszary, o które Polacy toczyli walki w latach 1918-1921 • charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego w czasie II wojny światowej • przedstawia przebieg powstania warszawskiego • wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego • charakteryzuje działalność opozycji antykomunistycznej • wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego • wyjaśnia skutki rozmów Okrągłego Stołu • samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela	• opisuje przebieg walk o granice II Rzeczypospolitej • wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” • wie, dlaczego Stefan Wyszyński nazywany jest Prymasem Tysiąclecia • wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską • potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie • samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje • umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznaczonymi w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
--	---	---	---	--

	została ogłoszona świętem narodowym • przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze • wymienia dokonania Jana Zamoyskiego, Marii Skłodowskiej-Curie, Eugeniusza Kwiatkowskiego • opowiada o powstaniu portu i miasta Gdynia • zna najważniejsze fakty z życia papieża Polaka • wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych • opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność”	• opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich • charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu • opisuje działalność Karola Wojtyły jako papieża Jana Pawła II • charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla chrześcijan • przedstawia główne postulaty „Solidarności” • analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela • dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	• potrafi korzystać ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela • bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	
--	--	--	--	--